2017 letnik 32

2

DIDACTICA SLOVENICA

pedagoška obzorja

znanstvena revija za didaktiko

Vsebina Contents

Dr. Vanja Riccarda Kiswarday, dr. Tina Štemberger 3 **Pomen inkluzivnih kompetenc z vidika bodočih vzgojiteljev predšolskih otrok**
The importance of inclusive competences in terms of prospective preschool teachers

Dr. Andrej Kovačič, dr. Srečo Zakrajšek 18 **Uporaba zaslonov in medijska pismenost predšolskih otrok v vrtcih**
Preschoolers' screen use and media education in kindergarten

Dr. Olena Linnik, dr. Khrystyna Barna 33 **Vrednostni odnos sodobnih otrok in staršev do knjig**
Value attitude of modern children and parents towards books

Dr. Sanela Mešinović, dr. Mara Cotič, dr. Amalija Žakelj 49 **Učenje in poučevanje osnovnih geometrijskih pojmov**
Learning and teaching basic geometrical concepts

Dr. Sanja Berčnik, dr. Tatjana Devjak 67 **Partnerstvo s starši kot del vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj**
Partnership with parents as a part of education for sustainable development

Dr. Viktorija Florjančič, Igor Koselj 82 **Računalniška in internetna pismenost učiteljev v srednjih šolah**
Computer and internet literacy of teachers in secondary schools

Dr. Mojca Juriševič, dr. Andrej Šorgo, dr. Bojana Boh Podgornik 101 **Motivacija, učenje in informacijska pismenost dodiplomskih študentov**
Motivation, learning, and information literacy of undergraduate students

Minka Koprivnik, dr. Vlasta Hus *117* **Študenti razrednega pouka in pridobivanje znanja o učenju učenja**
Students of primary education and the acquisition of knowledge about learning to learn

Dr. Vesna Štemberger, Tanja Petrušič, dr. Vilko Petrić *130* **Zdravstveni status razrednih učiteljev v Sloveniji**
Health status of primary school teachers in Slovenia

Dr. Elena Molodykh-Nagaeva, Irina Nordman *146* **Tuj jezik na tehničnih univerzah: interakcija izobraževalnih paradigem**
Foreign language in technical universities: interaction of educational paradigms

Dr. Vanja Riccarda Kiswarday, dr. Tina Štemberger

Pomen inkluzivnih kompetenc z vidika bodočih vzgojiteljev predšolskih otrok

Znanstveni članek

UDK 373.2 -021.362

KLJUČNE BESEDE: inkluzija, vzgojitelj, kompetence, študent

POVZETEK – Prispevek temelji na sodobni opredelitvi inkluzije, ki je usmerjena v enake možnosti za vse ter v dvig kakovosti v izobraževanju, pri čemer so zlasti izpostavljene inkluzivne kompetence, ki se povezujejo s splošno didaktično in pedagoško usposobljenostjo vzgojiteljev in učiteljev. Zaradi dejstva, da se začnejo kompetence izgrajevati že med študijem, je bila med študenti programa Predšolska vzgoja, torej bodočimi vzgojitelji, opravljena raziskava, katere cilj je bil ugotoviti, kako pomembna so za študente posamezna področja inkluzivnih kompetenc ter ali obstajajo razlike v ocenah glede na letnik. Rezultati kažejo, da študenti vsem obravnavanim področjem inkluzivnih kompetenc pripisujejo visok pomen, kar nakazuje, da je naravnanost študentov, ki si izberejo študij po programu Vzgojitelj predšolskih otrok že v izhodišču precej inkluzivno usmerjena, ugotavljamo pa tudi, da se med študijem stališča še razvijajo, pri čemer je razviden trend povečevanja inkluzivne naravnanosti.

Scientific paper

UDC 373.2 -021.362

KEYWORDS: inclusion, preschool teacher, competences, students

ABSTRACT – The paper is based on the ultimate conceptions of inclusion aiming to develop accessible high-quality educational opportunities and achievements for all learners, and to determine where the inclusive competences are seen in tight relation with high pedagogical and didactical teachers' capacity. Since the competences development starts during the initial teacher education, we carried out a survey among prospective preschool teachers. We wanted to find out how important they value different areas of inclusive competences and whether their opinion is related to their study year. The results show that as students, the prospective preschool teachers perceive all areas of inclusive competences as very important, being extremely proinclusive already at the beginning of their studies. In addition, the results also indicate that students are empowered to develop even stronger inclusive-oriented view on education through their initial teacher education.

1 Uvod

Vse sodobne smernice za vzgojo in izobraževanje izpostavljajo inkluzijo kot temeljno vrednoto in izziv, v uresničevanje katerega mora biti usmerjen ves nadaljnji razvoj na področju edukacijskih ved. Svetovni edukacijski forum (*Evropska Agencija za inkluzivno izobraževanje*, 2015, str. 15) postavi zagotavljanje inkluzije kot kriterij, ko pravi, "… naj se noben vzgojno-izobraževalni cilj ne smatra kot dosežen, če ne omogoča, da bi ga lahko dosegli vsi." *Evropska Agencija za vzgojo in izobraževanje oseb s posebnimi potrebami in inkluzivno izobraževanje* (v nadaljevanju *Evropska Agencija za inkluzivno izobraževanje*) inkluzijo opredeli kot "strategijo za dosego socialno kohezivne, pravičnejše in enakopravnejše družbe". K taki ureditvi in viziji

Dr. Andrej Kovačič, dr. Srečo Zakrajšek

Uporaba zaslonov in medijska pismenost predšolskih otrok v vrtcih

Znanstveni članek

UDK 373.2:316.774

KLJUČNE BESEDE: predšolski otroci, vzgojitelj, medijska vzgoja, izpostavljenost ekranom

POVZETEK – Raziskava je preučevala razmerje med osebnimi navadami in mnenji vzgojiteljev ter izpostavljenostjo ekranom otrok v njihovih skupinah. V kvantitativni raziskavi, kjer smo analizirali 263 mnenj vzgojiteljev iz 37 vrtcev, smo tudi testirali, ali vzgojiteljeva bolj pogosta lastna uporaba naprav z ekranom vpliva na njihova mnenja glede negativnih posledic medijev na predšolske otroke. Ugotovili smo naslednje: če so vzgojitelji sami bolj pogosti uporabniki, potem otroke v svojem varstvu izpostavljajo skoraj trikrat več kot vzgojitelji, ki so sami majhni uporabniki naprav z ekranom. Hkrati so njihova priporočila glede dnevnega limita tako v vrtcu kot tudi na splošno za njihovo starostno skupino otrok precej višja. Ta učinek povzroča precejšnje razlike v medijski vzgoji in uporabi med različnimi skupinami, na katere starši nimajo nobenega vpliva.

Scientific paper

UDC 373.2:316.774

KEYWORDS: preschool children, preschool teacher, media education, screen exposure

ABSTRACT – The study explored the relationship between preschool teachers' personal habits and opinions and the screen exposure of children in their class. In this quantitative research, in which we analysed the data of 263 teachers from 37 kindergartens, we also tested whether more frequent teachers' personal use of screens changes the attitude of teachers towards a more negative view on the consequences of media use in preschool children. The research showed the following: if teachers themselves are heavy screen users, they expose children under their care to screens almost three times as much as teachers who are light screen users. In addition, their recommendations of children's daily and kindergarten screen limit are higher. This effect causes substantial differences in media education and use between classes, on which parents have no influence.

1 Uvod

Cilj prispevka je raziskati izpostavljenost ekranom predšolskih otrok (1–6 let) v vrtcih na reprezentativnem vzorcu v Sloveniji. Zaradi pomembnosti vprašanja izpostavljenosti otrok medijem se število raziskav, ki se nanaša na uporabo medijev pri otrocih, povečuje (Lemish, 2015; Farel idr., 2016). Na drugi strani največji del sodobnih raziskav, ki se nanašajo na medije in otroke, ne zajema najmlajšega občinstva. Holloway in sod. (2013) so analizirali število študij v povezavi med otroci in mediji ter odkrili, da je 110-krat več raziskav narejenih v skupini najstnikov (16-letnikov) kot pri dojenčkih (do enega leta starosti), 70-krat več kot v skupini enoletnikov ter 18-krat več kot v skupini triletnih otrok. Kljub pomembnosti navad izpostavljenosti ekranom, ki jih ti mladi otroci razvijajo, je še manj raziskav, ki povezujejo izpostavljenost ekranom otrok v vrtcih z izpostavljenostjo njihovih vzgojiteljev.

Olena Linnik, PhD, Khrystyna Barna, PhD

Value attitude of modern children and parents towards books

Znanstveni članek

UDK 373.2.015.3:028.1

KLJUČNE BESEDE: vrednota, odnos, knjige, predšolski otroci, starši

POVZETEK – V prispevku predstavimo raziskavo vrednostnega odnosa do knjig v sodobni ukrajinski družini. Natančneje, raziskava opredeljuje merila in kazalnike vrednostnega odnosa do knjig: motivacijske (pogostost dostopa do knjig; trajanje interesa za knjige; prioriteta knjig pred drugimi aktivnostmi), kognitivne (otrokovo zavedanje knjig, bogatost literarne izkušnje, aktivnost literarne in umetniške komunikacije, sposobnost zaznave pomena knjige), čustvene in evalvacijske (čustvena in evalvacijska percepcija knjig, postavljanje bralnih prioritet, sposobnost ocene knjige po zunanjih in vsebinskih parametrih) ter vedenjske (sposobnost uporabe knjig kot virov informacij, spoštljiv odnos do knjig, odkrivanje aktivnosti v bralnem okolju). Raziščemo tudi predpostavke o povprečni stopnji vrednostnega odnosa do knjig otrok in njihovih staršev in o prevladi kognitivne funkcije knjig pri vzgoji sodobnih predšolskih otrok. Na podlagi rezultatov prav tako ugotovimo korelacijo med vrednostnim odnosom otrok in njihovih staršev do knjig.

Scientific paper

UDC 373.2.015.3:028.1

KEYWORDS: value, attitude, book, preschool children, parents

ABSTRACT – The article presents the research of the value attitude towards books in a modern Ukrainian family. Particularly, it defines criteria and indicators of value attitude towards books: motivational (frequency of approaching to books; duration of interest for books; priority of books over other activities), cognitive (children's awareness of books, richness of literary experience, activity of literary and artistic communication, ability to detect the meaning of a book), emotional and evaluative (emotional and evaluative perception of books; existence of reading priorities, ability to evaluate a book by its external and content parameters), behavioural (ability to use a book as a source of information; respectful attitude towards a book; detection of activity in the reading environment). The conclusion was made about the average level of value attitude towards books of children and their parents, and about domination of books' cognitive function in upbringing of modern preschool children. Within the framework of the research, the correlation between children's value attitude towards books and value attitude towards books of their parents was established.

1 Introduction

A book has always been a powerful tool of human consciousness and soul upbringing, a source of spirituality, and it has been accompanying people during their whole life. Unfortunately, the modern world and the change of priorities, alongside the latest information technology, caused books to become secondary sources of information, which resulted in breaking of traditions and, thereafter, in spiritual impoverishment of society. Books have lost not just their biography, which as a rule was

Dr. Sanela Mešinović, dr. Mara Cotič, dr. Amalija Žakelj

Učenje in poučevanje osnovnih geometrijskih pojmov

Znanstveni članek

UDK 373.3.091.31:514

KLJUČNE BESEDE: geoplošča, vizualizacija, geometrijski pojmi, konstruktivističen pouk

POVZETEK – V prispevku predstavljamo raziskavo o učenju in poučevanje osnovnih geometrijskih pojmov v osnovni šoli: v teoretičnem delu je prikazan model pouka geometrije z uporabo geoplošče, v empiričnem delu so prikazani rezultati raziskave, ki je bila narejena na vzorcu slovenskih učencev 7. razredov osnovne šole, ki za vizualizacijo geometrijskih pojmov uporabljajo geoploščo. Eksperimentalna skupina je bila deležna modela pouka geometrije, ki je vključeval uporabo geoplošče pri učenju in poučevanju osnovnih geometrijskih pojmov (kot so liki, koti, stranice, oglišča in skladnost), s katero so si učenci vizualizirali geometrijske elemente ter s pomočjo katere so raziskovali lastnosti geometrijskih elementov in njihovih odnosov z lastno aktivnostjo. Učenci kontrolne skupine so bili deležni pouka, pri katerem je prevladoval transmisijski pristop in pri katerem je bila skica prevladujoč pripomoček za vizualizacijo geometrijskih konceptov. Ugotovitve raziskave so pokazale, da so bili učenci eksperimentalne skupine pomembno uspešnejši pri poznavanju osnovnih geometrijskih pojmov in dejstev kot učenci kontrolne skupine.

Scientific paper

UDC 373.3.091.31:514

KEY WORDS: geoboard, visualisation, geometrical concepts, constructivist teaching

Abstract – In the article we present a research study on learning and teaching basic geometrical concepts in primary school. In the theoretical part, the model of teaching geometry with the use of the geoboard is presented, and the empirical part presents the results of a survey carried out on a sample of Slovenian students of the seventh grade of primary school, who used the geoboard for visualising geometrical concepts. The experimental group was taught geometry by using geoboard in learning and teaching of the basic geometrical concepts (such as angles, sides, vertices, and congruence); learners visualised the geometrical elements and they explored the properties of geometrical elements and their relations through their own activity. The students in the control group were taught with the prevailing transmission approach and the sketch was the main aid for visualising the geometrical concepts. Regarding knowledge of the basic geometrical concepts, the research findings indicated that students in the experimental group performed significantly better than students in the control group.

1 Uvod

Izhodišče za usvajanje geometrijskih pojmov sta vedno najprej opazovanje in praktično delo s konkretnimi predmeti ter materiali. Geometrijo bi lahko v naši osnovni šoli opredelili kot učenje o geometrijskih pojmih po načelu "korak za korakom". Tu imamo predvsem v mislih strukturo geometrijskih znanj, prilagojeno učencem osnovne šole, ki jo učenci pridobivajo sistematično. Učenci se najprej srečajo s konkretnimi predmeti, ki jih opazujejo, z njimi manipulirajo in jih vizualizirajo. Na začetni stopnji učenja geometrije torej izhajamo iz tridimenzionalnih objektov in

Dr. Sanja Berčnik, dr. Tatjana Devjak

Partnerstvo s starši kot del vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj

Znanstveni članek

UDK 37.01+502.131.1

KLJUČNE BESEDE: trajnostni razvoj, medosebni odnosi, sodelovanje med učitelji in starši, vzgojni načrt

POVZETEK – Avtorici v prispevku izpostavljata kakovostne medosebne odnose kot pomemben element vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj v Sloveniji. V šolskem prostoru se vedno pogosteje srečujemo s kulturno raznolikostjo, s posamezniki različnih jezikovnih ozadij, vrednostnih ter religioznih orientacij. Takšno srečanje kultur pri medosebnih odnosih pogosto povzroča nesoglasja tudi v šolskem prostoru, še posebej pri sodelovanju med učitelji in starši Avtorici prikažeta, kako naj učitelji načrtujejo kakovostno sodelovanje s kulturno raznolikimi starši, ter izpostavita elemente kakovostnega sodelovanja. Poudarita, da je za uresničevanje začrtanih smernic trajnostnega razvoja na področju kakovostnih medosebnih odnosov pomembno vključevanje vseh udeležencev vzgoje in izobraževanja v uresničevanje ciljev, kar šole udejanjajo preko oblikovanja vzgojnega načrta, ter na podlagi rezultatov raziskave iz leta 2012 (N = 342) prikažeta, v katerih elementih in na kakšen način so starši vključeni v oblikovanje vzgojnega načrta ter kakšno je mnenje učiteljev in staršev o pomembnosti sodelovanja s starši pri posameznih elementih vzgojnega načrta.

Scientific paper

UDC 37.01+502.131.1

KEYWORDS: sustainable development, interpersonal relations, cooperation between teachers and parents, educational plan

ABSTRACT – Authors of this paper emphasise the quality of interpersonal relations as an important element of education for sustainable development in Slovenia. In the school field, we are increasingly faced with cultural diversity, individuals of different language backgrounds, and different religious orientations. Such diversity of cultures often causes difficulties in interpersonal relations in the school field, especially in cooperation between teachers and parents. Authors show how teachers should plan a high-quality cooperation with culturally diverse parents, and point out elements of the high-quality cooperation. For the exercise of the predetermined guidelines of sustainable development in the field of quality of interpersonal relations, it is important that all the participants of education are integrated in the achievement of the objectives, which schools manifest through the design of their educational plan. The results of the survey carried out in 2012 (N = 342) show which elements of educational plan include parental cooperation, and in how parents are involved in the design of educational plan, as well as explore the opinion of teachers and parents about the importance of cooperation with parents in individual elements of the educational plan.

1 Uvod

Slovenija sprejema trajnostni razvoj kot "razvoj, ki zadovoljuje potrebe sedanjih generacij, ne da bi ogrozil možnosti prihodnjih generacij, da bodo tudi te lahko zadovoljevale svoje potrebe" (*Smernice vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj od predšolske vzgoje do douniverzitetnega izobraževanja*, 2007, str. 1). Šole, ki vzgajajo

Dr. Viktorija Florjančič, Igor Koselj

Računalniška in internetna pismenost učiteljev v srednjih šolah

Znanstveni članek

UDK 373.5-051:659.2

KLJUČNE BESEDE: računalniška in internetna pismenost učiteljev, IKT pismenost, digitalna pismenost

POVZETEK – V Sloveniji smo – v okviru projekta E-šolstvo – razvili standard e-kompetentnega učitelja in ravnatelja, ki zajema veščine na šestih različnih vsebinskih področjih. Zadnja raziskava uporabe IKT pri pouku v osnovnih in srednjih šolah je bila opravljena leta 2011. V letu 2013 je bila kot del mednarodne raziskave ICILS izvedena raziskava med osnovnošolskimi učitelji, ki pa področje srednjega šolstva ni vključevala. Neobstoj raziskav in potreba po raziskavi tega področja sta nas usmerila v iskanje povezav med IKT pismenostjo učiteljev srednjih strokovnih in poklicnotehničnih šol z uporabo IKT pri pouku. Pri tem smo – po zgledu iz poslovnega sveta – ko so projekti uvajanja informacijske tehnologije odvisni od podpore vodstva, želeli preveriti vpliv podpore vodstva šole na uporabo IKT pri poku ter povezavo med uporabo IKT pri pouku in pogostostjo usposabljanja učiteljev za uporabo IKT. Raziskava je bila opravljena na vzorcu učiteljev srednjih strokovnih in poklicnotehničnih šol iz vseh slovenskih regij.

Scientific paper

UDC 373.5-051:659.2

KEYWORDS: teachers' computer and internet literacy, ICT literacy, digital literacy

ABSTRACT – In Slovenia, the project e-Schooling developed the e-competent standard for both, teachers and head teachers, composed of 6 different areas. The last research about ICT presence in primary and secondary education was performed in 2011. In 2013, research among primary education teachers was carried out as a part of the international research ICILS, however, this research did not include secondary schools. Hence, there is a lack of research in secondary education, and we are faced with the necessity to uncover the relationship between the teachers' ICT literacy and its application in secondary school teaching. Having followed the findings from the business world, where the success of IT implementation projects depends on the management support, we tried to determine the influence of the head teachers' support as well as the actual ICT usage in classrooms on the relationship between the ICT usage in teaching and the frequency of teacher training in this field. The research was conducted among teachers in secondary technical and vocational technical schools from all Slovenian regions.

1 Uvod

Posamezniki danes ustvarjamo znanje, ga razdeljujemo in uporabljamo za razvoj in blagostanje ljudi (Drucker, 2001; Hargreaves, 2003; Lor in Blitz, 2007). Zaradi tega se pojavlja potreba po razširitvi temeljnih znanj, razvoju ustvarjalnosti, prilagodljivosti, komunikacijskih in sodelovalnih sposobnostih, podjetnosti ter tudi novih ravni pismenosti. Vseživljenjsko učenje (formalno, neformalno in priložnostno) postaja osnovni pogoj za konkurenčnost posameznika in njegov profesionalni razvoj (Bogataj, 2007, str. 22) ter enakovredno vključitev v družbo znanja (Erbežnik, 2006, str. 107).

Dr. Mojca Juriševič, dr. Andrej Šorgo, dr. Bojana Boh Podgornik

Motivacija, učenje in informacijska pismenost dodiplomskih študentov

Znanstveni članek

UDK 378:659.2

KLJUČNE BESEDE: informacijska pismenost, motivacija za študij, učne strategije, visoko šolstvo

POVZETEK – V raziskavi smo empirično preučili odnos med izbranimi psihološkimi spremenljivkami učenja in informacijsko pismenostjo (IP) 190 dodiplomskih študentov Univerze v Ljubljani, ki so rešili test informacijske pismenosti (TIP) ter izpolnili vprašalnik o motiviranosti za študij in uporabi metakognitivnih učnih strategij (SPUMM). Rezultati so pokazali, da so študenti v povprečju dosegli 65 odstotkov vseh točk na TIP. Z regresijsko analizo je bilo s spremenljivkami motivacije in učenja pojasnjenih 20 odstotkov variance uspešnosti študentov TIP; izkazalo se je, da TIP dosežke pomembno pojasnjujejo študijska samopodoba, študijski interes, neodvisna zunanja motiviranost in uporaba metakognitivnih strategij pri študiju. Raziskovalni izsledki spodbujajo k nadaljnjemu raziskovanju odnosa med študijsko motiviranostjo in informacijsko pismenostjo študentov ter implicirajo bolj sistematično vključevanje vsebin informacijske pismenosti v različne študijske programe na dodiplomskem študiju.

Scientific paper

UDC 378:659.2

KEYWORDS: information literacy, academic motivation, learning strategies, higher education

ABSTRACT – In this study, we empirically examined the relationship between the selected psychological variables of learning and information literacy (IP) of 190 undergraduate students of University of Ljubljana, who took a test of information literacy (TIP) and filled out a questionnaire about their academic motivation and use of meta-cognitive learning strategies (SPUMM). The results showed that at average students achieved 65% of the total score on TIP. The regression analysis confirmed 20% of IP explained by psychological variables; variables that contributed to IP were academic self-concept, academic interest, autonomous external motivation, and the use of metacognitive strategies at studying. Research findings encourage further exploration of the relationship between academic motivation and information literacy, and implicate a more systematic integration of information literacy content in various study programmes at the undergraduate level.

1 Uvod

Informacijska pismenost (IP) je opredeljena kot intelektualni okvir za iskanje, razumevanje, presojo in uporabo informacij (več o različnih opredelitvah v Boh, Dolničar, Šorgo in Bartol, 2016) in danes predstavlja nepogrešljiv steber kakovostnega učenja in poučevanja ter enega od temeljnih pogojev za strateško uresničevanje koncepta vseživljenjskega učenja (Bravender, McClure in Schaub, 2015; Downey, 2016; Johnston in in Webber, 2003; Lankshear in Knobel, 2008). V okviru visokošolskega izobraževanja študentov predstavlja pomemben strateški cilj tudi v Sloveniji: "Pomembno je, da v procesu univerzitetnega izobraževanja študentje pred vstopom na trg delovne sile razvijejo kritičen in etičen odnos do izbire in uporabe informacij in spretnosti ter

Minka Koprivnik, dr. Vlasta Hus

Študenti razrednega pouka in pridobivanje znanja o učenju učenja

Znanstveni članek

UDK 378+159.953.5

KLJUČNE BESEDE: študenti razrednega pouka, kompetenca učenje učenja, učinkoviti načini in strategije učenja, profesorji

POVZETEK – V prispevku predstavljamo izsledke empirične raziskave, kjer smo pri študentih preverjali njihova mnenja o pridobivanju znanja o učinkovitih strategijah in načinih učenja ter vlogo fakultete pri tem. Podatki so bili pridobljeni s pomočjo anketnega vprašalnika za študente, ki so obiskovali 4. letnik prve stopnje in 1. letnik druge stopnje študijskega programa razredni pouk na pedagoških fakultetah v Mariboru, Ljubljani in v Kopru. Rezultati so pokazali, da so se študenti o tem, kako se učiti, v največji meri naučili sami. Dobra polovica študentov meni, da so od profesorjev na fakulteti prejeli napotke za učinkovito učenje, pri čemer obstaja tendenca razlik glede na fakulteto. Največ tovrstnih znanj in informacij naj bi pridobili študenti Univerze v Ljubljani, najmanj pa študenti Univerze na Primorskem. Več študentov iz vseh fakultet meni, da bi jih morali profesorji na fakulteti bolj seznanjati s strategijami o učenju učenja, najbolje v sklopu seminarskih vaj ali v sklopu obveznih predavanj.

Scientific paper

UDC 378+159.953.5

KEYWORDS: students of primary education, learning to learn competence, effective teaching methods and strategies, professors

ABSTRACT – The article presents the results of an empirical research, where we checked the opinion of students regarding the acquisition of knowledge on effective strategies and methods of learning and the role of faculty in this regard. The data were obtained by a questionnaire for students attending 4th year on the first cycle and first year on the second cycle of the Primary Education study programme at the Faculty of Education in Maribor, Ljubljana and Koper. The results showed that to the greatest extent students themselves learned how to study. More than half of the students think that they received guidance for effective learning from professors at the faculty, while there are differences between faculties. The most of such knowledge and information was obtained by students at the University of Ljubljana, and the least by students of the University of Primorska. Several students from all three faculties believe that they should be more informed about the strategies on learning how to learn by the professors, the best option would be in the context of tutorials or during the compulsory lectures.

1 Uvod

Pomembna naloga izobraževalnih ustanov – osnovnih, srednjih in visokih šol ter fakultet – in ustrezno usposobljenega kadra je, da učencem, dijakom in študentom omogočijo optimalen razvoj različnih kompetenc, s pomočjo katerih se bodo lahko učinkovito soočali z vsakdanjimi izzivi in problemi.

V Uradnem listu Evropske unije (Official Journal of the European Union, 2006) so zapisane in opredeljene kompetence, katerih razvoj bi morali spodbujati pri učen-

Dr. Vesna Štemberger, Tanja Petrušič, dr. Vilko Petrić

Zdravstveni status razrednih učiteljev v Sloveniji

Znanstveni članek

UDK 373.3-051+613

KLJUČNE BESEDE: razredni učitelj, zdravje, kronične bolezni in okvare

POVZETEK – Starostna meja za upokojitev se viša, delo razrednega učitelja pa je zaradi pogojev dela ter nenehne izpostavljenosti očem javnosti eden bolj stresnih poklicev. Vedenje o zdravstvenih težavah razrednih učiteljev in njihovem preprečevanju bo v prihodnosti pomembno predvsem zaradi ohranjanja učiteljevega zdravja ter posledično bolj kakovostne izvedbe vzgojno-izobraževalnega procesa. V vzorec je bilo vključenih 712 razrednih učiteljic. Najpogostejša bolezen/stanje, ki jo je pri razrednih učiteljicah potrdil zdravnik, so alergije, bolezni in okvare hrbtenice ter hipertenzija. Stanje, ki ga kot posledico opravljanja poklica najpogosteje navajajo razredne učiteljice, pa je utrujenost oziroma izčrpanost ter težave z glasilkami in hripavost. Med študijem, kot tudi kasneje, bi morali biti (bodoči) razredni učitelji deležni ustreznih znanj o pravilni rabi in negi glasu. Na delovnem mestu bi bilo treba poskrbeti tudi za ustrezno ergonomijo le-tega. Že v času študija, še bolj pa kasneje, na delovnem mestu, bi morali učitelji dobiti ustrezna znanja o prepoznavanju in obvladovanju stresa ter skrbi za zdravo hrbtenico.

Scientific paper

UDK 373.3-051+613

KEYWORDS: primary school teacher, health, chronic diseases and disorders

ABSTRACT – The retirement age limit is increasing, and due to demanding work conditions and constant exposure to the public, being a primary school teachers is one a stressful occupation. Therefore, it is necessary to be aware of the most common diseases of primary school teachers and their prevention, since a healthy teacher is one of the most important factors for the quality of educational process. The sample consisted of 712 primary school teachers from all over Slovenia. The most common diseases/conditions of primary school teachers, determined by the doctor, were allergies, spine diseases and dysfunctions, and hypertension. Another health conditions, reported by the teachers themselves, were fatigue or exhaustion and problems with the vocal cords and hoarseness. Thus, relevant knowledge regarding the correct use and care of the teacher's voice should be incorporated already into the study process, as well as later on. It would also be necessary to provide the proper ergonomics of the teachers' workplace. In addition, (future) teachers should definitely get adequate knowledge on how to recognise and manage stress, and care for a healthy spine.

1 Uvod

Razredni učitelj v Sloveniji poučuje vse predmete od prvega do vključno šestega razreda (športno vzgojo do 5. razreda) osnovne šole (Zakon o osnovni šoli, 2011).

Zaradi starostnih in razvojnih razlik med učenci ter velikega števila med seboj različnih predmetnih področij, ki jih učitelj poučuje, je delo razrednega učitelja zahtevno in odgovorno ter vključuje več kot le samo izvedbo vzgojno-izobraževalnega procesa. V delovno obveznost učitelja sodi tudi stalno strokovno spopolnjevanje, so-

Elena Molodykh-Nagaeva, PhD, Irina Nordman

Foreign language in technical universities: interaction of educational paradigms

Znanstveni članek

UDK 81'243+378.6:62

KLJUČNE BESEDE: izobraževalna paradigma, profesionalna komunikacija, poučevanje branja, strokovni tuj jezik

POVZETEK – Prispevek obravnava pogoje za kakovostno izobraževanje in usposabljanje diplomantov na primerih poučevanja branja, strokovnega tujega jezika in profesionalne komunikacije v tujem jeziku, hkrati pa prikazuje interakcijsko vrednost tradicionalne in inovativne izobraževalne paradigme za učinkovito učenje strokovnih jezikov na tehničnih univerzah. Upoštevali smo soobstoj tradicionalnih in inovativnih paradigmatskih okvirov na področju ločenih elementov izobraževalnih paradigem. V prispevku prikažemo lastnosti preučevanih besedil ter načela poučevanja strokovnih tujih jezikov na področju branja in profesionalne komunikacije v tujem jeziku ter preučimo vlogo avtentičnih strokovnih besedil pri razvoju govornih spretnosti v strokovnem tujem jeziku. Zasledimo gladek in naravni prehod od branja in poslušanja strokovnih besedil k obvladovanju pisnih in govornih spretnosti, pa tudi od pasivnih metod tradicionalne izobraževalne paradigme k aktivnim metodam inovativne izobraževalne paradigme.

Scientific paper

UDC 81'243+378.6:62

KEYWORDS: educational paradigm, professional communication, teaching reading, technical foreign language

ABSTRACT – The article considers conditions for quality education and training of graduates on examples of teaching reading, technical foreign language, and professional communication in a foreign language. It points out the interactional value of settings of traditional and innovative educational paradigms for effective foreign language training at technical universities. In the field of separate elements of educational paradigms, we considered the co-existence of traditional and innovative paradigmatic frameworks. In the field of teaching reading, technical foreign language, and professional communication in a foreign language, characteristics of the studied specialised texts as well as principles of foreign language teaching are shown. We explore the role of authentic specialised texts in the development of speaking proficiency skills in a foreign language. A smooth and natural transition from reading and listening specialised texts to proficiency writing and speaking, as well as from the passive methods of traditional educational paradigm to the active methods of innovative educational paradigm can be noted.

1 Introduction

The aim of foreign language training in technical universities is to improve the existing level of foreign language knowledge achieved in the previous educational stage, and to develop a sufficient level of communicative competence for solving social and communicative tasks in different activity areas. However, language training at non-language universities reveals a number of problems. Firstly, an insufficient number of hours for the study of the discipline is the problem of achieving the objectives of language training. Secondly, there are also the existing traditional practices